

Barn- och utbildningsnämnden

Jacob Holm
Utvecklingsledare
jacob.holm@ekero.se

Revidering av riktlinjer för ansökan till och placering vid kommunal skola i Ekerö kommun

Dnr BUN23/172

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden antar riktlinjer för ansökan till och placering vid kommunal skola i Ekerö kommun.

Sammanfattning av ärendet

Barn- och utbildningsnämndens riktlinjer syftar till att förtydliga vilka regler som gäller vid ansökan, antagning och byte till skola samt att säkerställa en likvärdig och rättssäker hantering av skolplaceringar.

Nuvarande riktlinjer behöver revideras och det handlar i huvudsak om två förändringar;

Barn till vårdnadshavare som inte aktivt söker en skola inför förskoleklassen kan inte reserveras en plats på sin områdesskola.

Relativ närhet som urvalsgrund (urvalsgrund 4 i gällande riktlinjer) ersätts med lottning som urvalsgrund.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande – revidering av riktlinjer för ansökan till och placering vid kommunal skola i Ekerö kommun, 2023-11-29

PM- Riktlinjer för ansökan till och placering vid en kommunal skola i Ekerö kommun

Ärendet

Nuvarande riktlinjer föreslås revideras avseende i huvudsak två områden. Dels gäller det Ekerös förfarande att reservera en skolplats för de barn vars vårdnadshavare inte aktivt söker en skola i samband med skolansökningsperioden inför förskoleklass. Vidare innebär förslaget också en förändring av de urvalsgrunder som tillämpas när en skola har fler sökanden än vad det finns platser.

Aktiv skolansökan

Dagens skolvalsregler i Ekerö innebär att ett barn till en vårdnadshavare som inte aktivt söker en skola för sitt barn inför förskoleklassen har en reserverad plats på skolan i sitt upptagningsområde. I samband med skolansökan uppmanas alla att aktivt söka en skola, men tyvärr är det alltid några som av olika skäl inte gör det. De senaste åren handlar det om mellan 10–20 barn.

Efter ett överklagande av skolplacering vårterminen 2023 meddelade Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN) att Ekerö kommuns skolvalsprocess inte överensstämmer med myndighetens tolkning av skollagens bestämmelser om skolplacering. ÖKN anför att utgångspunkten i skollagstiftningen är att skolplaceringen i första hand ska utgå från elevens vårdnadshavares önskemål. Det innebär att Ekerös förfarande kan medföra att en elev, vars vårdnadshavare har önskat en skolplats, riskerar att inte få platsen när istället en elev vars vårdnadshavare inte aktivt sökt platsen får den. Enligt ÖKN strider detta förfarande mot skollagens bestämmelser om att en skolplacering i första hand ska utgå från vårdnadshavarnas önskemål.

Föreslagen förändring innebär att barn till vårdnadshavare som inte aktivt sökt skola kommer i första hand placeras på områdesskolan men i andra hand på den näst närmaste kommunala skolan.

Lottning istället för relativ närhet som urvalsgrund

Om en skola har fler sökanden än den har plats för måste ett urval göras. Utgångspunkten i skollagstiftningen i samband med skolplaceringar vid kommunala skolor är att en elev ska placeras där elevens vårdnadshavare önskar, så länge inte den önskade skolplaceringen innebär att en annan elevs rätt till en placering nära hemmet åsidosätts. Det sistnämnda brukar allmänt kallas för *närhetsprincipen* eller *närhetsgarantin*. Enligt rättspraxis ankommer det på varje kommun att bestämma vilka kriterier som ska gälla i fråga om uttrycket ”nära hemmet”. Ekerö tillmötesgår skollagens krav på en skola nära hemmet genom att tillämpa urvalsgrunden *barn boende i skolupptagningsområdet* (urvalsgrund 2).

Ett annat sätt att tillmötesgå skollagens krav på en skola nära hemmet är det som allmänt brukar kallas *relativ närhet*. För att avgöra vilken elev som får en skolplats mäts avståndet från elevens folkbokföringsadress till den alternativa skolan samt avståndet till den sökta skolan. Den elev som förlorar mest på att inte få platsen på den sökta skolan får platsen.

Det här betyder att Ekerö i dagsläget tillämpar bestämmelsen om närhet i skollagen två gånger, vilket av förklarliga skäl är onödigt. Vidare innebär de mätningar som måste göras vid användningen av relativ närhet ett visst utrymme av godtycklighet eftersom Ekerö saknar ett digitalt stöd för mätningar där varje mätning sker på exakt samma sätt. Det skapar utrymme för en viss rättsosäkerhet vid varje mätning. Istället innebär förslaget att urvalsgrund 4 ersätts med lottning. Lottning har sedan en tid tillämpats när det gäller förfarandet vid byte av skola och har fungerat väl och följer den rutin som upprättats av

barn- och utbildningsförvaltningen. Lottning är enligt praxis en godtagbar urvalsgrund så länge den inte utgör ensam urvalsgrund.

Gällande lagrum

9 kap. 15 § skollagen

En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet.

Kommunen får annars frångå elevens vårdnadshavares önskemål endast om den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Beslutet expedieras till

Barn- och utbildningsförvaltningen

Anna Maria Svensson
Stabschef, barn- och utbildningsförvaltningen

Jacob Holm
Utvecklingsledare